

Onsdagen den 6 September 1826.

Skrifves Nyheter.

Stockholm. S. M. Konungen lär, äfoblid af en föga talrik föit, i denna wecka årna genom- resa en del af Roslagen. Hans Maj:it torde derun- der komma att bese Waddö Canal och ärfkliga Drufsegendomar. I slutet af weckan återwäntas Hans Maj:it till Drottningholm.

Klungbrandet af Kongl. Maj:its Nådiga beslut, rbrände nedfättning å tullen för Spannmål, wer- skade de första dagarne en icke obetydlig minskning särdeles i priset på brännwin; nu lärer likwäl den- na vara betalas lika högt, om icke högre än förut. Mjöl och Spannmål efterfrågas ifrigt; man på- står till och med att spekulanter från Stockholm re- sa en mil och derutskwer allmogen till mdes, för att få köpa mjöl. De som hafwa spannmål, kun- na i brist af watten, icke få den förmålen.

Ytterligare några Ord,
i anledning af committéen till grans-
ning af Rikets Lärwerk.

(Insänt)

Siden är nu inne då den stora Underwinnings-
committéen skall sammantråda; des secreterare har
redan erhållit ett års tjenstledighet, för att med så
mycket mera osörd drift kunna egna sig åt de an-
gelåguna göromålen; ledambterna äro församlade och
allmänhetens nyfikenhet, ej mindre än deras twi-
fande wäntan, som gjort sig reda för och med in-
teresse omsatta ämnena för committéens werksam-

het, är i högsta grad spänd på det en gång blif-
wande resultatet. I mannaminne har wist icke bland
de mångfaldiga committéer som wi här sett bildas,
någon warit så inuonerande, hwarfen i anseende
till ledambternas antal, eller deras dels politiska,
dels litteraira rang, eller ordförandens upphöjda
wärdighet och betydenhet, eller föremålets allmänna
wigt, så framt man får antaga, att kommande ge-
nerationers utbildning till högre duglighet, i allmän-
na opinionen intager ett sådant hebersrum. Man
må alltså icke undra, om något hwar som sysselsät-
ter sig med reflexioner öfwer ögonblickets allmänna
angelägenheter, ofta återkommer till detta ämne.
Att yrka och det med en beständigt förnyad en-
trågenhet, det committéen hastigt och till en wif-
tid skall hafwa sina göromål slutade, tyckes åter min-
dre wäl öfwertänkt. Nationen skall säkert wara mera
betient med att committéen moget utför sit wigtiga
wärf, än att den gör det fört. Och det torde för-
tjena att noga betänkas, om detta wärf är af den
natur samt om de undersökningar det erfordrar äro
så lätta, så förberedda, att det mbiligtwis kan fort
afflutas, så wida nemt. meningen är att man skall
gå till botten med utredandet af frågorna. Wi fö-
reslå oss att committéens forskningar i detta fall,
måste riktas åt twenne serfkilda mål, af hwilka det
ena är theoretiskt, det andra är historiskt; och torde
det förra först böra upphinnas, innan man med
hopp om framgång kan börja sina beundanden för
uppnåendet af det andra.

Men det theoretiska målet torde icke böra kun-
na anses upphunnet, förr än committéen för sig af-
gjort och blifwit ense om swaren på följande frå-
gor:

Pris

Hvad är allmän mencklig bildning, och hvad är des syfte?

Siwes det, såsom local-modification af den någon ferskild nationel bildning, och hwartill skall den syfta?

Hvad synes wara det ferskildt utmärkande hos den bildning, som tillkommer Swenska nationen?

Huru låter den ferskilda Swenska national-bildningen förena sig med den allmänt menckliga?

Hvad kan och hvad bbr undervisningen verka för att befördra denna förening?

Bbr undervisningen, för detta ändamål, wara antingen offentlig eller enskild?

Bbr denna undervisning betraktas såsom ett organiskt helt, så att beständ enhet måste råda mellan des olika leder och grader?

Öch kan man anse denna undervisning, till sin method och sina medel, såsom ett för alla tider fulländadt och slutet helt, eller har icke menniskoslagets och nationernas fortgående bildning och förändrade lynnen, grundlagt, tid efter annan, nya fordringar?

De frågor, hwilka i afseende på det historiska systemet för committeeens åtgärder torde bbra beswaras, synas oss wara följande:

Äro våra undervisningswerk så inrättade, att de, jemte beförandet af den renaste allmänmenckliga bildning, äfwen framkalla och utveckla den bildning som Swenska medborgerliga behof fordra, och som motswarar Swenska national-characteren?

Räder emellan de olika hos oss befintliga undervisningswerk, den enhet och det sammanhang, att man kan anse det ena som en riktigt beräknad förberedelse till det andra, och detta andra, som en i ledjan af det hela riktigt ingripande vidare utveckling och fulländning af det föregående?

Finnas icke ännu wid våra lärwerk, eller åtminstone wid wiða af dem, åtskilliga institutioner, bruk och föreskrifter, som endast äro utwärter från en förfluten, af nationen länge sedan, passerad bildningsgrad, och hwilka alltså, såsom i sig sjelfwa endast pedantiska och ändamåls lösa, stå den harmoniska utvecklingen af det hela?

Finnas åter icke andra institutioner wid dessa lärwerk, hwilka beräknade blott på när-

warande ögonblickets behof, afbryta ledjan af den successiva utvecklingen, och således, på sitt sätt, stå den harmoniska gången af det hela?

Äro deremot icke åtskilliga af de fordringar, de der följa omedelbart så wäl af hela mencklighetens, som af Swenska nationens nu mera uppnådda bildning, wid våra lärwerk alldeles försummade?

Öch slutligen, har erfarenheten bestrykt, att det är absolut nödwändigt och för ändamålet winnande nyttigare, att staten anskaffar och bestyr underervisnings tillfällen, än att beredandet af dem öfwerlemmas åt den enskilda omtankan?

För att riktigt öfvertänka, undersöka och derefter beswara dessa frågor, så att swaren hwarken committera committeeens egen wärdighet, eller befinnas icke tillfredsställande nationens billiga wäntan, bbr man med afgifwande af dessa ingalunda förhastiga sig. Öch ännu längre tid blir desutom nödwändig, om committeeen icke blott, såsom ständerna hufwudsakligast önskade, skall gifwa en teckning huru det med de allmänna undervisnings werken för närwarande står till, utan äfwen skall upptäsa förslag till bristernas afhjelpande. Helt som före uttänkandet af dessa förslag noga måste befinnas: 1) om närwarande tid är den sticklågaste, att utföra reformer af bildnings anstalterna? Atminstone torde den, som klart uppfattat hvad bildning betyder, gerne medgifwa, att den måste på filosofiskt grund tryggas och att den endast ur filosofiska principer kan bebyggas. Men är wäl redan en filosofiskt åstigt af mencklighetens högsta angelägenheter allmänneligen stadgad? Eller är det wäl möjligt att så förlika de olika fordringarne, dels af grof empirism, dels af en half-utvecklad realism, och dels af en oförstådd idealism, att de skulle kunna förena sig om ett för hwar man tillfredsställande resultat? — 2) Om alla locala, temporella och financiella hinder för en total undervisningswerkens reorganisation skulle möjligtligen kunna öfwerwinnas, i fall en sådan sinnes nödig; och, i annat fall, om något hufwudsakligt winnes med förbättringar endast af partiella brister? — Det är naturligt att så snart fråga är om realiserandet af en idee, måste afseende göras på alla de omständigheter, hwilka inom tid och rum förekomma, antingen till uppehållande eller beförande af denna realisering. Öch ofta har erfarenheten wi-

sat, att de förbättringar man vörltagit, i wissa delar af en inrättning, så snart det gamla quarstämde icke rätt svarat deremot, långt ifrån att tjena till att gifwa det hela ett mera ändamålsenligt skick, snarare bidragit till att fullkomligen önderbryta det. Sålunda fördras äfwen i detta fall, widlöftiga och långsamna undersökningar.

De behöfwa dock wiserligen icke dertföre blifwa ewiga, och säkerligen skulle de betydligen affortas, om man kunde förutse, att weberbrantas de genast och willigt för committéen framlade alla erforderliga upplysningar; men då detta icke är att förmoda, då twertom det, enligt förra wantligheten, är troligt att man på sina ställen gbr allt, för att om sanna förhållandet leda committéen bak ljust, så ser man hwad mudda och tidspellan från detta håll möter dem, hwilka samwetsgrannt wilja utföra ett ansförtrodt wärf. — Med full tillförligt litat allmänheten deryå, att committéens högsta beordnande är sådant, och wäntar dertföre något grundligt och fullständigt. Hwarmed man åter alldeles icke kan wara betjent, är ett mångordigt och storordigt betänkande, uti hwilket efter ett tomt och widlöftigt talande hit och dit, det hufwudsakliga resultatet blefwe att allting befinnes godt och dugligt, i synnerhet om några läseförhållningar här och der kunde verkställas. Och ett sådant svar blir icke upplysning, om det kommer hastigt än om det kommer sent.

Recension.

(Fortsätt.)

Utkast till Beträktelser öfwer wissa stycken af Catechesen, författade af Henric Schartau, Contractsprost i Torna Härad, kyrkoherde i St. Bjellerup och Råby, samt Förste Stads Commminister i Lund. (Utgifna efter hans ödd.) Första Häftet, som hörer till de senare årens communionförhållningar i Lunds Domkyrka, jemte ett Bihang af ensaldige åhörars anteckningar. Lund 1826, C. F. Berling. VIII o. 232 sid. 8:o.

På sednare tidens affektiska litteratur, har den riktning de theologiska wetenskaperna tagit, icke utdödat någon wälgörande inslytelse. Critiken och ötron hafwa gjort sina eröfringar, och det kan icke sela, att de ju esomoftast welat intränga äfwen inom området för den fromma själens paradisska lustgårdar,

Deraf har det hänt, att vår tids skaffare enär de framburit ur sitt hjertas fatatur, hafwa biudit öf mera nytt än gammalt, ändock det gamla är bättre, och de trångtande själarna hafwa blifwit undfågnade med stoffet i stället för gedigna ord, med skum och fradga i stället för lefwande watten. Dertaf dessa böner, hwilka se ut som de wore besälda hos Fransyska paroleur, dessa prunkande tal, der allting kittlar i bron, men intet går till hjertat, och änteligen dessa underwisingssböcker i sällighetsläran, der man har ingen ting att mera beundra än ordrikheten och oredan. Man wägar icke gå till grunden med en enda troslära; men dertföre spelar man på ytan så mycket konfligare: och den bedröfliga bristen på egen erfarenhet och tro, skola de många orden ersätta.

Helt annorlunda förhåller det sig med det andrika arbete af den i lifstiden högt begåfwade Henric Schartau, hwilket en af dess fordna åhörare och wänner härmed öfwerlemnad i allmänhetens händer. Det är wiserligen icke så säordigt, då det på 232 sidor innehåller allenast ett utkast öfwer den tredje af tronsartiklarne; men detta utkast är tillika så systematiskt och så snillrikt, att icke många ord här finnas förgåfwes använda. Förf. afhandlar naturligtwis den H. Andas Nådewerkingar, och det i följande ordning: Kallelsen, Upplysningen, (hwaruti förf. antager 4 grader), Nyföddelsen, hwarwid Öbr. XI exegetiskt genomgås, och en afhandling om det förebildande i påskalambet, en jemnsörelse emellan det gamla och det nya testamentet, samt äfwenledes en emellan det andeliga och det ofsentliga presterskapet sinna sin plats, och slutligen Rättfärdiggörelsen, hwars förklarung ödden hindrat förf. att fullborda. Wid hwardera Nådewerkingen har förf. sin plan likmåttigt, betraktat: 1:o Subjectum, 2:o Medium, 3:o Forma eller hwad som sker i omwändelsen, 4:o Resoluta Libertas, 5:o Profwet, 6:o Påföljden af nådens försummande och förstölsande, 7:o Användandet i en sann bättring, samt 8:o Frukten i den ytterligare skänkt omwändelse nåden.

Dessa heliga ämnen hafwa twiswelsutan ofta blifwit afhandlade med samma rena nit och wälmening; men troligen ganska sällan med den snillriktighet, som af närwarande förf. öfwerallt råder sig en reda i begreppet, en skarphet i blicken, en liflighet och beständighet i framställningen, som måste tillfredsställa äfwen ett mindre andeligt förstånd. Man märker,

att man har en man framför sig, hvilken förtälar
 hvad han sjelf har sett och hört. Der är en hel
 spegel af människokänedom, hwarest isynnerhet alla
 de som befinna sig i omvändelsens begynnelse,
 framtråda i den fullkomligaste dager. Lyckligt wäl-
 da äro förfr: s enkla lifnelser, och wanligen beslägta-
 de med eller härledande sig ifrån dem, som förekom-
 ma i Guds ord. Språket, ehuru icke nymodigt,
 hwilket sakens natur förbjuder, är dock icke äldre än
 att det med nöje kan läsas. Någon sällan förekom-
 mande provincialism förtienar icke att anmärkas.

Wid en så omständlig framställning som förfr: s,
 måste dock ofelbart medgifwas, ehuru den i all huf-
 wudsat är fast grundad på Guds ord och församlingens
 symboliska böcker, att icke hwar och en, icke ens hwar och
 af dem, hwilka ingen kan tilltro sig att frändbma
 namnet af sanna christna, genom äfwen en flitigare
 läsning af Guds ord, kan komma till alldeles sam-
 ma resultat som förfr. Huru gamla Testamentets
 heliga förebilder i alla sina till utseendet smärre de-
 lar skola förstås, är oß icke så tydligen uppenbar-
 radt, att ju emellan redliga forskare stor olikhet
 härutinnan skall kunna uppstå. Att christendomen,
 ehuru uppenbar den synes, dock är och blifwer ett
 mysterium, det förklarar föga någon bättre än förfr.
 hwilken, att wi så må säga, framställer salighetens
 wäg icke allenast såsom en ordning, utan oß så-
 som en orden. Här gäller det, att de troende we-
 ta bewara den "sjelfständigheten i deras förstånd,"
 hwilken förfr. sid. 224 beskriwer, "att de icke uti an-
 deliga saker behöfwa råtta sig efter någon annans
 mening än deras egen." I ären dyrt köpte;
 warer icke människors trålar.

Wi kunna för vår del intet annat än önska,
 att denna lärariska skrift måtte finna många och af-
 warliga läsare, dels ibland lärare, som deraf kunna
 hemta öwärdeligt goda anwisingar för den ange-
 lägna själawården, dels ibland ähbrare, hwilka här
 finna de ypperligaste anledningar till en rätt sjelf-
 pröfning; att flere af den i apostolisk mening helige
 mannens skrifter måtte kunna utgifwas, samt slut-
 ligen att "Försynens nåd alldrig wille låta
 oss fattas lärare, hwilka blott närmande
 sig hans renhet i lära och lefwerne, arbeta
 med hans oförtrutenhet och framgång på
 sitt wigtiga kall, att föra själar till Guds
 och deraf Frälsares delaktighet."

Thomander

Regnbågen.

Med uti mulden,
 Bundna wid stoftet,
 Blomsfren stodo,
 Blickande upp
 Mot det ljusblåa fästet,
 Och himmelens sol.

Då grep dem en längtan
 Att ur stoftet,
 Friade, flyga
 Upp till dessa
 Purpur-ängar;
 Upp till denna
 Gyllene källa,
 Hwarur de hemtat
 Dofter och fågring,
 Färger och lif.

Och knäböjande,
 Under en flått
 Från Hesperis gullhaf,
 Bödo de samfåldt
 Guden deruppe
 Taga dem till sig,
 Der han stod
 Dunwärd af azur,
 Purpur och gull.

Bönen, han hörde;
 Med på ett moln,
 Sönd han mot wester,
 Och i en blink
 Böste han bojan
 Uppå de små.
 Och till en frans
 Högt upp i sky
 Lindas de samman;
 Och ännu
 Hänger deruppe
 Kranzen i sky,
 Regnbågens stöna,
 Blommande frans.

Rättelse: N:o 70 sid. 4 sp 2 r. 15 f. Menst-
 ten; I. Menstplantan.

Stockholm,

tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t t e n .

N:o 72.

Lördagen den 9 September 1826.

Jurises Underrättelser.

Stockholm. Förliden Torsdag kl. 1 wid middag, samlades den stora Committéen till Undervisningsverkens granskning första gången, och helsades af des hoga Ordförande, H. K. H. Kronprinsfen. Då hans Kgl. Högheit icke kan alltid wera tillstädes wid Committéens sammankomster, tänktes Hans Kgl. Högheit utnämna Biskop af Wingård att, i sin frånvaro, föra ordet. — Flere af de tillkallade Ledamöterna wero ännu icke tillstädeskomne, och ledamöterna af Konungens Statsråd, på skäl som H. K. H. Kronprinsfen tänktes gifte, aflägsnade sig från deltagande i Committéens öfwerläggningar. — I går, kl. 10 sammanträdde Committéen återigen för att börja sitt egentliga arbete.

En Scen ur Olympen.

(Att läsas till Grekernas förmån.)

Jupiter. Juno. Venus. De tre Gracerna.
Mercurius.

Juno.

Du Gudars hoga kung och menskers far, som gläder
Allt, hwad som anda fött, med strålen af din nåd!
Ett förödmärdigt bröst framför din åsyn tröder,
Anropande ditt wärn mot Iffrans öfwerdåd.
Din egen dotter ber mig wägar öfwerfalla
Med skamlöshet och spott i siewa himlens sal,
An mig en listeriska hon har behagat kalla
An dig en man af sad, förfrusen och fatal.
An påstär hon de horn, som man om natten finner
I pannan utaf män, å dina horn, min wän.

Med ett ord hon i allt af bara hästhet brinner,
Snart tänder hon wäl eld på siewa himmelen.

Venus.

H'n narras alltihop, jag beligt det bedyrar,
Jag intet ondt har sagt om henne eller dig;
Tro mig, o Jupiter, af ondskan blott hon yrar
För det mot Grekerne jag bröjat har ett krig.
Jag tagit i beskydd hundirken, som du känner,
De wackra flickorna, han i sitt Harem har.
Nu wredgas hon därför' och hwarje Gref lag brän-

ner
Ett moln af hämndbegär ur hennes hjerta drar,
Jag wägar hwad som helst, om jag ej samling
talar.

Sielf Mars det hörde på — han med mig wittna fan,
Att alltid godt om dig jag talt i himlens salar
Så wäl som uppå jord.

Juno.

Du finger ta mig fan.

Jupiter.

Nu åter är här gråt, det är wäl bin till qwinor.
Hör på min kära du, nådperta, allt för tätt
Du wiserligen är, bland himmelens gudinnor;
Men också söns du mig ibland för mycket tätt.
Det är ej första gång som du ohöflig varit,
Härnäst du detta gör, jag strängt dig straffa will.
Jag åfwen skagomål från andra håll förfarit,
Att dagligt höra slikt det tålmod will till.
Jag swär, att om du ej hör upp med dylikt raller,
Uppå din hiesas spets min wredes åsta faller.

Venus.

Det råller war också, när som jag sad' i går,
Att Juno Lord Cochrane på krypsningar har skickat.

Att snarva Turkar upp, åt honom fana stikat:
Då ljög jag kanske också?

Juno.

Säg dig på låsten kär.

Om du ej håller munn!

Jupiter.

Nå har jag hört på maken,

[Inför min näsa själv jag börsen tråta låkt.]
Är jag ej Jupiter, så är jag alldrig waken.
Tron jag i hufvudet att jag har blifwit knäckt.
Om ej ett gråt tar slut, jag låter eder risa
Och er i fjorton dar med bröd och watten spisa.

Juno.

Det Aphredite är som gråtet först har wäckt.

Venus.

Nej, får jag tala jag, jag allting skall berätta,
Från börsen och till slut.

Juno.

Om du ej tiger, du! ett munnlås jag skall sätta
Och det på denna stund, framför din wiga trut.

Venus.

Dertill du är för flen, jag derpå bref dig gifwer

Jupiter.

Hwad är det här för grums? Nå stillen eder iswer
Du Juno tala först; du Venus stilla blifwer.

Juno.

Min maka och min wän, som detat har min bädd
Uti sextusen år, om jag det riktigt minnes,
Än ej med listeri af dig jag är beträdd,
Ej något enda swel på mina läppar stuncs.
Du wet sen forbdna dar hur som mitt warma nit
För Grekland warit spordt fring alla jordens länder.
Till dig och till din nåd jag städse har satt lit,
Och tror att du ännu ett trofast stöd mig sänder.
Din dotter har tändt upp en grym Bellonas brand
Hon Turkar stikat, ut till alla werldens ändar,
Med blackar och med jern hon lägger allt i band.
Än med ett sten af frid de mina hon förbländar,
Än Judar stikar hon att spionera ut
Wafager, höga berg och snår och dunkla wägar,
I norden köper upp kanoner, kulor, frut,
Än hon med sabelhugg, helt rundligen förplågar;
Tolstusen bron re'n hon samlat i en säck
Förutan hufvuden af ädla Grekers kroppar.
Ja, tro mig, knappast nog i Grekland finns en släd,
Som icke är bestänkt med frihets röda droppar,
Och likwäl Grekerna framföre alla folk
Förtjena utaf dig så wärn som trofast hägnad.

I wördnad emot dig war Greken alldrig skoff,
Och namnet Jupiter war städs hans bronfagnad.
Hvem har af jordens barn, som han, besjungit dig,
Olympens gudatropp och mäktiga mandater?
Nu Venus emot dem och mig har börsjat frig,
Hon hårar dragit in i deras fria stater,
Än hon i börsjans skum raft på Egypten far
Med bref ifrån Sultan om muntrande befordran,
Och Ibn af hästswansar, åt hwarje enda karl
Som christne står ihjäl från Kairo upp till Jordan.
Än med Circassikor hon tufar frigets gud,
Corinther lastar ut till stänk åt hans ministrar.
Än mången brukspatron med pengar hon förbisfar,
Än härjar hon hwart fält med eld och swärd och brand.
Nu origine du wet till denna grymma tråta;
Hon Sultan gynna will och jag mitt Grekeland,
Hon will att Turken skall på Greker sig föråta,
Säg, att de lösas må ur slaweriets band.

Venus.

Se'n hon nu tafat ut, för mig det touren blifwer.

Juno.

Nej, mer jag tala skall.

Venus.

Så tala bäst du will.

Med tyfnad mellerid min timma jag fördrifwer,
Mig hwilar här på stoln, tills du mig säger till;
I fall jag somnar in, jag hoppas du mig wäcker.

Juno.

Om nåswist än en gång du mig bemöter så,
Säg ena resbenet uppå dig genast knäcker.

(hö'r till med handen.)

Jupiter.

Nå!
Min Juno stilla war, hon är ju bara barnet,
Man måste öfwerse med hennes unga år.

Juno.

Hon ung, hwad tyckes wäl? det liberliga skarnet
Är re'n en gammal kärng med silfwergråa hår.

Venus.

En sådan twist minsann snart gråa hår kan gifwa;
Men tyst jag tiga will och stum som Memnon blifwa.
Nu, Juno, tala du.

Juno.

Ej jag förspilla skall

Ett enda ord på dig.

Venus.

Det blir ett annat fall.

Då, fiore Jupiter, förbrunna mig att tala.
Inwid ditt faders bröst mitt eget bröst hugswala.

Lala.

Jupiter.

Venus.

Din tanke jag ej wet. Ej ändring jag begär
I det beslut som du inom dig redan fattat,
Om Grekland sörstas skall, om feid du det består,
Om sei constitution, se'n Turkarne du mattat;
I ddets egen hand och i din wård jag allt,
Med ödmjuk tillförsigt och wördnad anbefallt.
Doç tycks mig Turken dyrt sin syndaskuld betalt
Om nu så plötsligen för Grekers swård han faller.

Juno.

Han länge det förtient den gamla bock minsann.

Venus.

Nå alltid uti wal af bons mots war du grann.

Jupiter.

(Lilla Juno och Venus ögat.)

Hur war det med er twi?? Du, Venus, hågnar
Turken,

Du, Juno, Grekland tar i skyddande försvar;
Doç en blott segra kan af dessa båda par.

Juno.

Di bör den stas ihjäl som är den största skurken.

Jupiter.

För min det ingen ting mot detta dråp jag har,
Men allt beror derpå hwad ddet ger för swar.

Juno.

Nå! lär oss höra på hwad Parcen derom hådar,
Sag redan Turkens fall i andanom bestådar.

Venus.

Och mer lär det ej bli om jag mig ej bedrar.

Jupiter.

Tyst säger jag då, tyst!

Mercurius, hemta hit min kassbok ur min låda,
Wi willa efterse hwad som kan stå deri.

Juno.

Att Turken skall få sundri och mina Greker råda.

Venus.

Och Juno öfwer dem sidsi kejsarinna bli.

Gracerna.

Hi! hi!

Juno.

Hwad skratten I åt mig? minsann jag er skall lära

Jupiter.

Nå, Juno, släcka ej med sådant tal din åra,
Och nu hwad kassboken har till att säga dig.

Venus.

Och öfwer mig.

Juno.

Tig!

Jupiter.

Du will ju weta nu hur det skall gå med Greken,
Och du med Hundturken? — Nu hwar och en för sig
I denna kassboken på någon nummer yelen.

Juno.

Jag tager numro två.

Venus.

Det tager jag också.

Jupiter.

Nej, tusan pockar nej, det går ej an att taga
De samna numrorna för eder båda två.

Juno.

Jag tar då numro tre.

Jupiter.

Wålan, så låt det ske.

Nu ddets snabba hjul ikring wi wilsa draga,
Ej se hwad swar wi få. Tre gånger rullas om,
Ett, två och tre, se så, nu är det expedieradt,
Och lappen låsas må, som ddet copierat.
Min Juno sig nu fram och till min sida kom.

Jupiter

(öfver.)

En lager wåxer upp, som jorden skönt bestuggar,
Uti des höga stam en tapper hjelte står,
Som månens hår
Med båda händern luggar.

Juno.

Till punkt och pricka ren jag ddets dom förstår
Mitt Grekland lagern är som blomstrar upp med

åren,

Och Turken månen är som luggad blir i håren.

Venus.

Wet, ödmud gå förfall, då ödmjukheten winner.
Till hälften redan den sin seger ernått har,
Som, då på jorden mer ej något stöb han finner,
Inom sitt eget bröst har ännu hoppet qwar.
Jag tager numro fem, på det står segren skrifwen.

Juno.

Du sels ju alltid war en femkant till din tropp.

Jupiter.

Nå tigen då en gång. Ett gamla groff fördriswen.
Nu ddets slutna bok änyo rullas opp.

Juno.

Jag wet förut hon tappar.

Jupiter.

Låt nu se, (hon läser.)

Si länge som på jord ett menstohierta klappar
Skall kärleksgudens eld i allas bröst bestå;
Om lagren skugga ger, skall nyrten wällust skänka,
Midt ibland pithars regn Cupidos gullhjul blänka
Och Houris dagnafast med blindhet Grefen stå,

Juno.

Nej alldrig det skall ske; till krigs jag genast hastar
Och innan astoneu jag hundurken skal stå.

Venus. (I det Tuo b. r. 1. 2.)

Med metaphorer jemnt ditt tal du öfwerlastar;
Wet, jag i laget har, min fru, ett ord också.

Venus.

I all ting vill hon rå — och alldrig rått mig lemnas.

Men jag skall ta mig den, en gång på henne hämnas,

Om också Turken skall afuecias som ett strå,
Så wet jag ändå råd. (skriker)

Jupiter.

Nej stilla dig mitt hjerta,

Astorka tårarne och jaga bort din sukerra;
Det ej så farligt är, som du inbilar dig
I tyshet någon gång du sista kan på mig
Och jag dig hjälpa skall med hunger, pestilentia,
Gråshoppor, mygg och frät, med torka, om du vill,
Med storm, som hwarje skog på tråd och löf skall länka.

Det friget råder nog, trö mig, för Juno till,
Wet Hundurken är seg och Grefen mutör fager,
Mästern i hans hand är mer än årans lager.
Så ångslas nu ej mer, blif åter god och blid,
Som förr du varit har. Kom lätt dig på min nagel, *)

Jag menar på mitt knä.

Venus.

Nej Zeus jag har ej tid.

Till Turken måste jag att föra an min strid,
Tillwerka mera frukt och dito mera hagel.
Låt bli mig, Jupiter, och låt mig gå i frid.

Jupiter.

Strårt du beröfll får lof, blott en ting du mig säger,
Den wackra Dana, ad! säg mig hwar hon finnes.

Venus.

Minnsann om jag det minnes.

Jupiter.

Vi nytt du elsk är och dock jag wet du äger
Helt säkert nys derom, blott du det yppa vill.

Venus.

Hon än finns till.

Jupiter.

Nå Venus, hör då opp att längre så mig plaga
Hwar finns hon, hwar?

Venus.

Derom du self kan fråga,

Men icke mig.

Jupiter.

Rantänka hon är ond för domen som jag fått,
Men tro med Turken ej det ännu är bestämt.
Du du nu fanningen helt korr och naken säger,
Till lön jag denna pung dig här på stället ger.
En dugtig hagelwärin han i sitt stöte äger,
Som träu och bus och folk som kornar kan stå mer
Du du blott vill, jag strart skall låta hagel falla
Och åskan som desert der öfwanpå skall knalla.
Hur war med Dana?

Venus.

Hon är i godt förwar.

Med guldregn tror jag dea du hennes hjerta tar.

Jupiter.

Tack, Venus, för ditt nit. War nu ej längre mulet
För omaket en schawl dig skänka skall till julet,
Och kanske en pelis jag dig då äfwen ger.

Venus.

Ej mer?

Jupiter.

Nej alldrig war du nöjd. Behagssuka lemnat hänge
Wd er, som flärillen wid rosen hänga står.
En hatt med flädrar i och ett par nya långer
I morgon du skal få af mig för ditt beswär.

Venus.

Ad, pappa Jupiter, nu åter god du är.
Stad jag till Grefeland med charen genast swänger,
Att der Lindwurmar stå. Adieu mon père, adieu.

Jupiter.

Adieu.

Mercurius, adieu.

(Du klar ut.)

Stockholm,

trykt hos C. S. Wennerström.

*) En belant öfversättning af: Vous etes abominables.

Onsdagen d. n 12 September 1826.

Swrikes Nyheter.

Stockholm. Committén till granskning af Nilsens utpfosfrings anstalter hade i går å nyo en sammankomst. Något annat lärer likväl derwid icke hafwa förefallit, än genomläsandet af åtskilliga till Committén ingifne skrifter, angående utpfosfringsverkets närvarande tillstånd.

Ännu har man icke hört, att någon åtgärd blifwit widtagen, i anledning af protocols förändernes i Kgl. Maj:ts Canslie till Justitiæ Canslers embetet ingifna skrift rörande åtal mot utgifwaren af tidningen Oranssaren. Det synes likväl, som wore utgången af denna fråga icke utan all wig: för tjenstemån i allmänhet.

Den såsom öfversättare af Shakespeares allmänt kände och utmärkte Hr Johan Henric Thoman-der, har nyligen utgifwit trenne tolkningar, neml. af Lord Byrons dramatiska dikt Manfred, af Aristophanes comedie Molnen, samt af en theologisk skrift Om det fullkomliga Gode, af J. Tauleri Theologia Teutonica.

Under trycket besinnes för det närvarande en fortsättning af Hr Lings episka dikt Afsarne, hwaraf Tredje afdelningens Första Sång snart lärer wara färdig att lemnas i allmänhetens händer.

Genom fringsände prænumerations listor är det bekant, att studeranden E. A. Gottlund ernat utgifwa åtskilliga arbeten, både på Swenska och Finska språken. Bland dessa är han nu härstädes spelsatt med tryckningen af sin Otawa, en skrift hvilken är bestånd att lemna underrättelser åfwen om Finska folkets genuint inhemska skaldekunst, des förseder och bruk. De twenne första häften stola på en gång utgå i allmänhetens händer, och komma

att innehålla: originella Finska skaldestycken, biografiska notiser, beskrifning öfwer Finska folkseder, m. m. Bifogade plancher i stentrykt lemna teckningar af några inhemska Finska klädebräcker, af landets åker- och swedje-odling, wilddjurs jagter, redskap, m. m. åfwen som af fornsinska musikaliska instrumenter, Kantele, Jouhi-Kantele, Sarswi (wallhornet), o. s. w.; och slutligen en ypperlig samling af Finska folksmelodier, wid hwilkas tonsättning deras inhemska säng-skala så mycket som möjligt är bibehållen. Skriften är den första af detta slag, som på Finska språket utkommit, och synes blifwa af högsta wig, då författaren i flera år med osparad möda gjort samlingar för en sådan. Uppslagan blir utmärkt wacker, och har den egenheten att wara tryckt med latinska typer.

Wid ett besök på Fiskartorpet.

Fäckaste torp, lika herrligt du prälar
 Ann med din ång, dina lunder, din wit,
 Men ingen Fredman mer finns, som dig målar
 Med denna pensel på färgor så rif.
 Skylten är borta se'n Mowig blef dödder,
 Spruckna och toma stå krukor och glas.
 Och ingen rodnande drufwa här blidder,
 Sedan des tempel har störtat i kras.

Oj någon Ulla med blommor i håren,
 Pryder din plan i sin glummande schäs.
 Oj någon nymf i den leende wären
 Bänder sin krans i ditt måfriska gräs.
 Mer ingen Mowig ut fönsterna blidar,

Nickar åt Fredman och åt hans musik.
Knäpvt någon god sina hälsningar sticker
Sfwer den stilla och ensliga wif.

Blott i den tafsa som Bellman har tecknat,
Lefwer du än lika herrlig och klar.
Rankan ifring dina nejder har bleknat,
Men uti fången än lefwer hon qwar.
Än uti punschens ljuf glittrande wigor
Speglas det torp, der i blommande skrud
Uta så skön, under stjernhimmels ligor,
Brudfacklan tände wid haxornas ljud.

Recension.

Swea Tidsskrift för Vetenskap och Konst.
Nionde Häftet, N:o III. Upsala, Palm-
blad & Comp. 1826; 84 sid. 8:o.

Detta häfte är tunnare och tomare än alla föregående.
Det innehåller: 1) Napoleon i Moskwa, af Ni-
cander. Hr Nicander tyckes hafwa föresatt sig att
verkligen realisera hwad Argus kallar Stats Poe-
sie. Ett nytt bidrag dertill är ifrågawarande slyp-
se. Man kan bemärka den skillnad mellan ett wifst
slag af poeter från 1780-talet och från vår tid,
att då de förra troget och uteslutande imiterade Va-
gers plattighet eller Bjuggs swulst, så sträfwa de
sednare att, genom den walfrändskap som affectatio-
nen har till båda, innerligen förena och samman-
smälta begge manererna. T. ex. i dessa stropher:

Utansför ett haf af flammor wältrade kring nejden
fram,
Då hwars stormupprekda wågor Gasan som en dra-
ke samn.
De'n två hundra tempel barra, med en eldstod i sin
topp:
Himlen siew, med fina stjernor, glöddgad smältes
opp."

Närmre, närmre hwälfwes branden, nalkas Krem-
lin mer och mer,
Då Napoleon det märker, faran blott han icke ser.
Tassans präkt hans öga siettrar. Hwem kan weta,
hwad han tror,
Hwilken werld af djupa tankar i hans inre bor?

Men Neapels solte Ionung och den tarrre Prince
Eugène
In i riddarsalen fërta, falla ned på sina knän.
I besvärjelser, i böner deras trohet yttar sig:
"Döden hotar; Kremlin brinner — Herre! rädda
dig."

Han stod upp och gick till sönsret, lade slunn derpå
sin hand.
Rutorna af hetta skälfde, het war muren som en
brand.
Då tog hielten swärdet neder: hatten han i handen
hö,
Sade: "Det är tid" och långsamt ut ur borgen gick.

2) Sfwer Tysklands närwarande politiska
ställning. Utdrag ur ett bref. Innehåller fö-
ga lärort och nytt, om ej dertill skall räknas den
na underrättelse, (sid. 17): "Hwarje år ser för
swinnandet af en del af de band som tryckt Tysk-
land, och för framtiden äger man så wäl i politiskt
som ekonomiskt hänseende, allt att hoppas af Tysk-
lands regeringar." Såsom bewis dertill och isyn-
nerhet på Preussiska regeringens mildhet nämnes i
en not: att de på Köpenick för så kallade dema-
gogische Umtriebe (år 1817) insatte personer,
ändeligen nu (år 1826) blifwit dömda till långtids-
ler kortare arresteringar, och att man tror det lo-
ningen efter någon tids förlopp, skall utfwä sin
rätt att benåda. — 3) Under rubrik Litteratur,
en utförlig recension af Pehr Ulrik Kernells
Anteckningar under en resa i det sydlige
Europa, 2:a upplagan. Dessa anteckningar, hvil-
ka, då de inom ett år wunnit en ny upplaga, sy-
nas vara tillräckligen bekanta, erbjuda wifertligen
en ganska angenäm läsning, isynnerhet för det o-
konstlade uttryck de gifwa af en älskwärd individua-
litet; men hafwa hwarken genom genialitet i åsigt
eller nya upptäckter i konst- eller folk-lunskap, den
wigt i vår litteratur, att förtjena utmärkelsen af en
widlöftigare recension, framför t. ex. Christna Re-
ligionens Hufwudläror, hvilka blifwit en sådan
förutan. Äfwen siewwa recensionen är hwarken till
innehåll eller form utmärkt. — 4) Sfwersigt af
Swenska Litteraturen från och med April
till och med December månader 1825; om-
fattande theologie, juridik och medicin. Har rec. trott
sig böra säga om recensionen sfwer Kernells An-
teckningar, att den till formen icke är utmärkt,

få måste han falla ett alldeles motsatt omdöme öfver dessa sista recensioner, så vida de angå theologiska ämnen. Bland de ganska många recensioner rec. läst har han dock aldrig sett någon i en sådan stil som de flesta af dessa, hvilka vida öfverträffa Thomassii och hans fortsättares af monathliche Unterrichtungens bebildanden om die galante Gelehrsamkeit. Man måste neml. medgifwa, att de i rikt mått äga — hvad de anmärka såsom bristande i Dr Franzens predikningar — "tournerer, pointer och passager," och om man skulle kunna falla dessa recensioner (såsom Dr Franzens predikningar (s. 41) benämnas) "menliga små," kunna de ätminstone icke betä "konstlösa." Öfver Hr E. Rogbergs bekanta predikan på Marie Bebildels dag, faller (sid. 44) ett sådant omdöme: "Så intagande åter, ja föröfriskt som hans Dwinnorpredikan, känne wi ingen. Åkten eber, 3 unga predikanter och qvinnor!" Och sid. 60 får man weta, att "Ecclesian wräker sig:

Som ett rankigt flipp förutan slag,
utan compass i det brusande swalget."

Da den nu mera afslidne Litteratur Tidningens omdöme tidt och ofta återopås, är det, för den som esvinrar sig i nämnde tidning införda recensioner öfver Lehnbergs Predikningar och andra wältalighets stycken, caracteristiskt att nu läsa i Svea (sid. 42,) i anledning af Biskop Wallins Religionstal, "att en jemnförelse mellan det tilltryggalagda seklets sista före andelige talare, Lehnberg, och denne den (sektlets?) böriades första, hwarandra nästan i allt urom i fulländning och mästertkap olika, ej varit utan intresse." — Så qwidt eleganta äro icke de juridiska små recensionerna, och den enda point, som i dem förekommer, är wäl denna, i anledning af det utkomna Laglexicon, sid. 67: "med ett ord, rec. beklagar att icke den berömlige planen att lexicographera i lagfarenheten, blifwit af ett skickligare subject omfattad och exequerad, än af förevarande skrifs redacteur." Deremot underrättas man ej om det samma förhållandet, att detta så kallade laglexicon blott är aftryckt af ett starkwigt collegium efter afslidne professor Colling i Lund, ehuru rec. om ej annorstädes, ätminstone i Kometen derom kunnat erhålla underrättelse. — De medicinska recensionerna äro åter alldeles utan detta spelande galanterie, det man dock wäntar att rikligen återfå i små recensionerna öfver den filosofihistiska och humanistiska litteraturen, när de en gång, i tidernas fullbordan, kommandes warda. — 5) U-

niversitetets Annaler. — 6) Disputationer, utgifna i Upsala, wårterminen 1826. — 7) Bdeker, utkomna ifrån d. 17 April till d. 15 Juli 1826, en fullständig och intressant förteckning, i hvilken man dock saknar underrättelse hwarföre Matthias Norbergs öfverne anfördes twenne gånger, neml. s. 79 och s. 82, då på sednare stället icke anmärkes om derstädes möjligen afses en ny upplaga af biographien.

Arkustik.

Förwål af Sommaren.

Såsom under en Första-Maj fest samlingen i det gröna mot solnedgången allt mer förminskas, de grannaste partierna förswinna först, de mindre ståtliga dernäst, och slutligen sielfwa populacen mot midnatten, tills sålten nästan helt och hållet stå öfvergifna, med undantag af en och annan wandringssman, på samma sätt förhåller det sig jemwål när sommarens sista högtid stundar sitt slut, och den fullnare hösten tagit sin begynnelse. Worö, om wi så få yttra oss, på sielfwa högtidens förmiddag, flipporna och gullwifworna de egentligen tongifwande, så förlorade de dock snart sin betydenhet, i den på festens eftermiddag uppslutande massan af mångfärgade blomster, till dess äfwen de undanträngdes, och allt återgick till sin fordna narfotiska dödsömn.

De sista blomstren, som för trenne månader sedan betäckte alla ångar och dalar och kullar och berg, äro icke mer. Wäl möter man ännu måhända under promenaderna en och annan blålocka, som ringt sin härligt till grafwen, ett och annat sindrblomster, hwilket prunfar såsom en öfverleswa på sommarens asfiette; men äfwen de flesta af dessa hafwa för i år redan upphört att hålsa våra blickar. Den ihärdiga torkan har gjort blomsterperioden kortare än wanligt. Ringblommorna, bland de mest sena trädgårdrosor, hafwa slutat sina ringrännningar, och sielfwa solrosorna hotas med att förlora den keiserliga strålkronan. War hösten fordom utmärkt af en korg med frukter och mognade ar, är han det i år endast genom tallkottar och kålmast.

Men äfwen i andra afseenden sönja wi förtusterna. Den poetiska åldern af lärkornas drillar och göfarnes rop och hämplingarnes qwitter, har upphört för att lemna rum åt kråkorna, som med sin

jernfortjuning icke ofta att uppfylla skog och mark. Morgnarna börja gå i en nattmjöja af icke-ten, och aftenens pustlar äro icke mer lifwets utseendens. Väl milar solen ännu sitt gull på qvällen skvar; men dess mattade stråle formår ej återkänka det fordaa behaget åt de gulnande lundarne, hvilka lit våra gamla, mulnande stater, börja falla sina hjertblad, kronor och grenar, till dess stammarne stå kala, och frosten eller höstmasken derpå ritat sina släckiga instrifter.

Med en slags sorglig känsla tager man dock alltid afsked af det wackra och ljuswa, äfwen om det tillkommande bär någon ersättning. Alla dessa rosor på ångarne hafwa wi wisserligen ännu till en del qwar i höstullarnes herbarier, alla dessa silfwerblomster på fruktråden äro till en del i behåll i månglerskornas fruktstånd eder korgar. Men de hänga icke deruppe i toppen och strö ej sitt silfwermynt, såsom på en fröningsdag under full musik af foglar. Wi trampa på en känslolös jord, hvilken prunkar med sin mylla, sin lera eller mergel; men ej med lefwande ting. Wi höra wisserligen ljud; men endast höstwindarnes lifsalmer öfwer fälten, och sedan solen allt mer afslagsnat sin wälgörande werkan, har månen börjat sina sympathe-curer. Det har ofta blifwit berättat, att åretiden liknar mycket det menstliga lifwets skiftet. Äfwen wi äga vår sommar, då allt blommar. Från hjertat utslöda friska och lefwande strömmar. Läpparne blifwa corallbanter, hwaremot wägor af kärlekens och wänskapens kyskar hwälfwa sig, och en beständig nätkergat sjunger inom bröstets hwälf. Man står som ett fruktråd i den bypnä naturen, och leker med sommarwindarne och utstråder i den fria rymden, med en himmel fröjd, sina af liljor fullhängda armar. Men snart förwandlar sig skådeplatsen. Blodet löper icke mer med samma lifgifwande styrka. Den ena blomman affaller efter den andra. De rörliga ögonen petrificeras: med de sista kuku-roppen från en försvinnande sängperiod, flykta löfena från läpparne. Man känner sig icke mer densamma, man blir trög, olustig och matt. Nu inbryter ålderdomen öfwer lifwets mur. Han skakar på menniskoträdet med stormens wälsambet, bladen falla; frukterna, om der äro några, nedslöta, och så står man slutligen i sitt första nakenhets tillstånd, på sin höjd med ett skatbo i toppen.

Wi böra dock icke klaga hwarken öfwer det ena eller det andra. Ännu hafwa wi af sommaren qwar

Administore några molnfria dagar, innan October och November månaders förfluror, dimnor och Cartesi-ansta hwirlar taga oss i besittning. Ännu ligger solen tidigare upp än våra Stockholms-fruar, och månen lägger sig sednare än deras kammarjungfrur. För öfrigt skal man wäl förutnna något residuum åt de elegant herrarne, hvilka under sommaren utgjort de ständande artillarne på ångfartygen, det nöjet att i sällskap med spader knekt, ruter feu och hjertor es få sitta de uthwita från de beswärliga strapaserna i de gröna.

En allmän klagan har förports öfwer den förflutna sommaren, en klagan nästan bitterare än om man ståt under det Turkiska öfwerwäldet. Wi medgifwa att wärman och den allt förtorkande och förbrännande hettan varit menliga; men wi kunna ej underlåta att prisa det goda wi undfått, de njuten och njutningar oss blifwit tilldelade.

Emellertid är nu sommarens alla stora och fina representationer slutade. Läsare, hwad role har du under tiden spelat? Har du ägt en åskares eller åskarinna, så har du troligen varit lycklig; wälkom dig blott för sista acten, att den in på hösten ej blifwer en tragedie. Tacka tills vidare sommaren, hvilken gifwit dig fria dekorationer. Har du åter spelat en Harpar, som glädt sig åt priser och segrande på brånwin och såd, har du låst din tonbånda endast wid klarpannan, med uträkningar på nageln, huru många riksdaler du skall winna; be dröfwelse öfwer dig, du har intet annat minne qwar än ett flordbljdt och som dunstar Bacchi ångor; din sommar frodas i casaråkningarne, och siffrorna äro dina blommor; men de skola en gång bränna dig på hjertat, eller och såsom swarta drömmar så winga och flyga omkring dig, när hösten klappar på din ruta, och trådens kala qwistar skrubba dig förbi, och ugglan sjunger dig sitt astoneqwåde på takåsen.

Jgn

Då nyssigen åtskilliga requisitioner på tidningen Kometen för det förflutna året från Landsorterna ankommit, får redact. tillkännagifwa, att upplagan redan är utgått, med undantag af några få exemplar; hvilka befinnas ofullständiga och sålunda icke kunna försäljas.

Stockholm,
tryckt hos E. F. Wennström

R o m e t e n.

N:o 74.

Lördagen den 16 September 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Hans Maj: Konungen lärer ofördröjligen från Drottningholm inslytta till Hufvudsstaden. Den öfriga Kongl. Familjen torde ännu någon tid komma att wistas på Drottningholm, till dess den å åtskilliga rum uti Kongl. Slottet företagna reparation hunnit fullbordas.

Committéen till granskning af Rikets uppfostrings anstalter hade förlidne Torsdag sammankomst, hwarwid Biskop af Wingård kärer hafwa framställt till öfwerläggning åtskilliga wigtiga frågor. Biskop Tegnér har i dessa dagar bitkommit, för att i Committéens arbeten deltaga.

Stockholmska bokhandeln har i dessa dagar emottagit ett arbete, hwilket är bestämdt att göra den tyska läsande werlden bekant äfwen med våra egentliga folkdiktter, sedan densamma redan förut, enligt hwad i denna tidning varit omnämndt, lärt känna ett större antal af modernare Swenska konst-producter. Det nu sednast utkomna arbetet har till titel: Schwedische Volksnarfe, mit einer Beilage Norrånaliedern und Melodieen, von J. L. Studach. Stockholm, hos S. Runstedt; 239 och XXII sid. 8:o. — Denna intressanta samling bypnas af ett företal (Vorwort), hwilket, genom den kärlek och beundran det uttrycker för våra nordiska diktningar, säkerligen skall i hög grad wid dem få å utländningars uppmärksamhet. De meddelade folksångerna äro 24 till antalet, och öfversatte ur den kända samlingen: Swenska Folkvisor, utgifne af Geyer och Afzelius. Bland dem anträffar man upptagne de så mycket bekanta: Li-

ten Karin, Staffans Wisa, Ridbar Lynne, Malcolm Sinclairs Wisa, m. fl. Efter folksångerna följer ett fragment ur Havamål, under benämning Odins Weisheit, hwilket öfwers. ordnat i 6 afdelningar. Derpå meddelas en tolkning af Sölar-Ljod (Sol-Sången), och ytterst en fri öfversättning af det bekanta och så mycket berömda Liliun, ett Isländskt qwäde i den wersart som kallas Drottmaeltt, diktadt till Jungfru Mariä ära, af Norriska klosterbrodern Eysten. Wisfogade Anmärkningar (sid. 201—339) lemna historiska och philologiska upplysningar öfwer föregående tolkningar. Den åtföljande musikal-bilagan innehåller 6 Swenska folk-melodier, bland andra till Liten Karin och Staffans Wisa.

Anwidner

Recension.

Kongl. Bitterhets Historie och Antiquitets Akademien's Handlingar. Tolfte Delen. Stockholm, hos Nordström, 1826, 406 sid 8:o.

Denna del innehåller: 1) Historiskt och Geographiskt Afhandling om Scandinaviens bebyggande, efter Orientaliska och Westersländska källor, af Joh. H. Wallman, hwilken skrift, belöntes med stora priset år 1822. Denna uppsats är en frukt af ett widsträckt historiskt och philosophiskt studium, hwars resultat äro för sällsamt att här kunna uppgifwas, helst som de, enligt naturen af dylika undersökningar, föga sammanhänga eller till ett kunna hopfattas. Knappt

giffres någon art af forskning, genom hvilken lärdom så kan ådagaläggas, som dylika etymologiserande antiqvariska; men å andra sidan också knapt någon som leder till så föga bindande slutföljder. De kunna neml. omdöligt frambringas af någon annan ledande id'e än en förutfattad mening, och huruvida de med mer eller mindre sten af sannolikhet omgifwa denna hypotes, beror af författarens högre eller lägre combinationsgäfwa, belåsenhet och dialectiska syndighet, att, för sitt ändamål, använda och sammanbringa de gamla auctorernas obestämda och haltande underrättelser. Därför hafwa, af samma material som Hr Wallman användt, redan mångfaldiga, olika historico-geographiska systemer blifwit uppförda, och ännu flere lära wäl uppstå innan tidens ända. — 2) Tal om Witterhetens och Swafvens framsteg i allmänhet, och särskildt om deras framsteg i vårt Fädernesland, hållet af And. Fredr. Skbldebrand, wid dess inträde i Academiën, d. 10 Nov. 1818 (sid. 211—249). Om man i den föregående uppsatsen träffar ett trötande öfverflöd af resultat, så kan man hwila ut wid denna, hvilken egentligen att tala ger inga. Sådän är dock icke förf. mening. Han uppgifwer såsom winsten af sin forskning: att "ett folk uti råhetens och okunnighetens tillstånd, men uppebadt af händelser, som lysta tankesättet och wäcka entousiasin, kan frambringa en poesie med kraft och skönhet, men icke rikedom på tankar och omwexling af bilder." Förf. har således, genom sina studier, wunnit den öfvertygelsen, att poetisk skönhet är indilig med tankefattigdom och enformighet. Ett aesthetiskt system efter en sådan grundsats, blefwe säkert rätt egen i sitt slag. Hwad hans omdbine om Swenska Witterheten angår, må det anmärkas, att förf. sunnit "att Stjernhielm ej steg högt"; att mellan Dalin och hans föregångare icke några gradationer finnas, och att höjden af Dalins poesie och den öfverträffande fullkomligheten till hvilken han syftade, uttryckes i dessa ord: "Den store Carl war dödd och ännu skälde jorden," hwarföre också beklagas, att Dalin "ej kunde skrifwa mer af samma halt." I förf:s yttrande om Creutz samt hans Actis och Camilla, måste hwarje kännare instänna. Talet beswarades af academiens directeur, hvilken försäkrade att "sällan har denna academi emottagit ett tal af widsträcktare omfattning. Sällan har hon genom ämnets utfröande erfårit större tillfredsställelse." — 3) Om Roms satiriska skaldar i förhållande till

deras Tidshwarf. Inträdestal, hållet d. 2 April 1820, af Per Thyselius (s. 254—276), innehåller hwad man kallar strödda tankar öfwer ämnet. Någon kritisk wärdering af de berömda författarnes verkliga poetiska förtjenster efter en aesthetisk jämförelse dem emellan, för att utweckla deras öfwerenslämmelser och olikheter, söker man här förgäfwes. Allt hwad wi så weta är att Horatius, Persius och Juvenalis temnas "föna widsister" den lekande, den dystra och den bittra "atiren," såsom det förut står att läsa i Eschenburgs aesthetiska handbok. Men att begära underrättelse om hwad som gör en satir stundom lekande, stundom dystert och stundom bitter, hade varit att begära för mycket. — 4) Strödda Anteckningar till upptäckande af Swenska språket under Medeltiden och det närmast därefter inträffande tidshwarf. Inträdestal, hållet d. 8 Maj 1821, af D. Iof Sundel. (s. 277—334), innefattar dels försvaret mot forna angrepp på Thres Glossarium, dels några anmärkte brister i detsamma. Detta tal beswarades af secreteraren. — 5) Minne af framtidne öfwer Intendenten, m. m. E. Adelerantz, af N. Fr. Skbldebrand (sid. 337—361) och — 6) Minne af framtidne öfwer Intendenten P. Tham, af P. N. Wallmark, (s. 364—386). Detta sednare minne meddelar också en förteckning öfwer de tämligen sällsynta Thamska Samskrifterna. — 7) Förslag till Inskrifter och Minnespenningar (s. 387—406). Öfwer detta förslag är ingen ting att säga; ty hwarest inter är att taga, der har Kejsaren förlorat sin rätt, så i politiken som kritiken.

Statistiska Underrättelser.

Bristaten Guatimala. — Folkmängden härstädes befinner sig i ett oupphörligt tilltagande. Beräkningen deraf under Spanska öfwerwäldet, war för mycket obeständ för att gifwa något sannolikt resultat; för det närwarande uppskattas innewånarnes antal till åtminstone 2000,000, bland hwilka infödingarne utgöra omkring hälften. Mestizos och hwita utgöra till ungefär ett lika antal, och bilda den andra hälften af folkmängden; ty Negrer äro så sällsynta, att de icke förtjena att upptagas i beräkning. Staden Guatimala, såte för den federativa sypressen, och

Hufvudstad för staten af samma namn, har 35 a 40,000 invånare; Leon, hufvudstad i staten Nicaragua, har en lika folk mängd; S. Salvador, hufvudstad i staten af detta namn, har 25,000 invånare; San-José, hufvudstad i Costarica, 25,000 samt Comayagua, hufvudstad i staten af samma namn, 20,000 invånare.

Alla både de varma och tempererade zonernas producter, trivas väl på Guatimalas jordmån; de före på slätterna, de sednare i bergstrakterna. Kaffe, kakao, socker och bomull odlas med framgång på slättlandet, äfvensom ris och mais, folkets vanligaste födoämnen. Kakao, bomull, indigo och cochennille kunna exporteras. Denna första blef införd från Mexico för 10 a 12 år sedan, och efter 1821 och 1822 har den deraf uppkomna nya näringsgrenen gjort hastiga framsteg. — Jntet land på jorden är mera gynnadt af naturen: det har en bördig mark och är uppfyllt af vattendrag, gynnande för åkerbruk och näringar; men industrien är ringa, alla verktyg och maskiner dåliga och arbetsfättet felaktigt. Åkerbruket är i ett lika slätt tillstånd, som manufakturerna; men national församlingen har beundat sig att uppmuntra alla näringsgrenar. Den har befriat dem från hvarje slag af utlagor, och afgifter i tio års tid.

Allmänna undervisningen var i högsta grad försummad, under Spanska öfverväldet; man syntes med afstigt underhålla öknigheten, samt hindra äfven den mest swaga stråle af ljus att intränga. I de lägre skolorna upptogs tiden med att läsa böcker, och i de högre att disputera öfver metafysiska och theologiska frågor. Lagstiftande församlingen har insett behöfvot af en fullkomlig omskapning utaf undervisnings werken; men en sådan kan verkställas endast småningom, och bär vara gynnad af ett inre lugn, hwilket den uppväxande staten ännu icke kunnat vinna. Emellertid hafwa lägre skolor utan svårighet blifwit inrättade; men verkundervisningen är i dem ännu ej införd. Universtitet samt de tvenne högre skolorna i hufvudstaden, hafwa undergått någon förbättring; en lärostol i Qemien och tvenne i matematiken hafwa blifwit inrättade. Bristen på lärare sätter stort hinder i vägen för andra förestagna anordningar.

Emedan Guatimala återwann sin frihet, utan blodutgjutelse och inbördes krig, besinner det sig illa försebt med krigs förnödenheter. Det har emellertid få församlingar, ehuru endast Duca och San-Juan

kunna anses af betydhet. Landet äger fruktbruk; men inga gewärshandfactorier, m. m. Den stående härren är ganska ringa, hwaremot milisen är väl organiserad, och samlas tid efter annan till wapen öfvingar. Denna milis utgör en öfvergång emellan de reguliera trupperna och allmänna bewåringen, hwilken består af alla medborgare. Artilleriet är otillräckligt och utan beständ organisation; samma förhållande äger rum med fästnings och fortifications corpserna. I händelse af ett anfall kan republiken uppställa 200,000 wapensdra medborgare till sitt försvar. (Slut e. a. g.)

A f u s t i f.

Något, som hörer till den praktiska sidan af Lifwet.

Magen är ändå, man må säga hwad man vill, det egentligaste af menniskan. Samnt är, att om man saknade denna solida del, wore man äfwen befriad från många beswårigheter, ja man behöfde då icke ens mer tänka hwarken på föda eller kläder; men å en annan sida wore man också beröfwad alla de lifswa nöjen, som njutas wid wällastade bord och fulla bilar. Desutom, huru skulle väl en menniska se ut, utan denna kroppsdel? Ser ej densamma ofta en respect åt de öfrige, hwilken de i annat fall alldrig kunna tillwinna sig? Har icke en wördig mage ofta förskaffat adjuncter feta pastorsbeställningar, domprosterier och biskopsbänken, gjort bönder till häradsdomare och häradsdomare till riksdagsmän? Huru mycket blefwe väl utträttadt i werlden, om menniskan saknade denna nödwändiga stimulus till stora företag? När riket årlas med att göra inkrätningar, hwem uppväcker hos dem denna eröfrings appetit, denna hunger efter landssträcker, berg och skogar, om icke magen? Huru mången hade väl slagit sig på bokwett, allmänt menniskowett, poesie, cessioner, philosophie, banqueroute, rassel och potatesplantering, om icke magen varit den första driffvärden dertill?

Sedan nödwändigheten af att äga denna kroppsdel sålunda tyckes vara afgjord, wilja wi strida till försäddande af de olika tillstånd, hwari den kan besinna sig under sin jordiska wandring. Wi hafwa då att betrakta:

1:o Den militairiska magen. En sådan får icke vara allt för mycket påtände, öfmyrhet öf-

Han är engagerad wid något garnisons regemente; ty han bör påminna sig, att uniformen ej är gjord efter mennisko gestalten, utan denne efter uniformen; hwilken alltid är tillfuren enligt ett wist mått och just detsamma kallas uniform. Derjemte bör man noga lägga på hjertat, att om man öfverskrider gränserna af en anständig widd, man icke allenast tarfwar flere quarter kläde och mer föda, (hwilket kunde leda till uppstudfighet mot befälet), utan äfwen öfver fara att blifwa skrifwen på indragningsstaten.

2:o Har han engagerat sig wid någon af förråderna, så kan och bör här en exception vara gällande. Han må då representera den sybla han innehar, och allt efter förrådernas quantum wara mer eller mindre volumineus.

3:o Har han gjort beslag på ett läroembete, så kan han icke wara nog tilltagen, då det är en allmänt känd sak att ju större kläcka, desto starkare ljud. Intet bör detsamma ligga en sådan högwördig man mer om hjertat, än att arbeta upp sig till en riktig domfloka, på det att han inför sin meninghet må wara icke blott syn- utan äfwen hörbar.

4:o Poeter och filosofher, eller så kallade grubblare och phantaster, tillätas wälatt lifsom jagthundarne, äga mage, men ingen ting deruti. För att få dem i detta wälsignade tillstånd, måste man gifwa dem så liten portion uppmuntran som möjligt. Endast hunger kan uppsporra snillet. Cervantes, Montesquieu, Rousseau, m. fl. äro oss härutinnan ett förelysande exempel.

5:o Säsom läkare och dddens bubbärare bör han se ut som ett benrangels; likwäl är han det mera sällan, förhända detsamma att han ej må göra dddens säkra annalkande allt för mycket fäsansfullt och förträktligt.

Nu finnes det i alla dessa uppräknade, olika slag, en gemensam character, hwilken består deri, att de gerna hålla till godo en delicat middag. Detsamma händer ofwäntat, att man sätter på 100 ja 200 i flocken, hwilka, lifsom wargarne, under ett slags tult församla sig på något wist rum, för att få tillfälle att frofa. Många owärderliga följder hafwa dylika sammansjöckningar med sig. Wid intet tillfälle blir menniskan så honett, wältänkande, nedlåtande och medgörlig, som wid ett godt bord. Har man någonsin ståes ett synnerligen kinkigt mål, efter hwilket landets lagar ej riktigt wilja låmpa sig, ehurn målet är högst rättwist, men rättwisan ännu icke blifwit fullkomligen uppdragad, låter ett sådant bäst behand-

la sig under en delicat middagsmåltid. Domaren mage blir då ett tu tre clairvoyant, och saken, sedden genomgått alla instantier, kan sedermera wid åttonde eller nionde rätten utan fara justeras.

Affecterar man ett embete, eftersträfwar man en titel, en sjerma, ett præbende, är en wäl tillagad middag att anse säsom en gin utwäg dertill; icke till förståendes, som skulle man wilja genom truga sig till, hwad man ej med förtjenster kan nå, men på det sättet menadt, att man, genom dylikt kalas, bäst kan i dagen lägga den skyldiga wördnad man är pligtig att wisa sine förman och gynnare.

Det gifwes ännu ett slags middagar, hwilka dock icke hafwa ofwanstående ändamål till grund. Hur ofta händer det icke, att man genom den allhärjande dden, eller wisa förddömda omständigheter, kan råda att förlora sin högt älskade chef eller förman, och nödgas se sig om efter en annan. Genast måste då en stor middag arrangeras, för att, genom winrarforas gråt, tillkännagifwa å ena sidan saknaden af den bortgångne samt å den andra sidan glädjen öfwer den efterträdande, hwilken på ett så wärdigt sätt nu gör att, under inläsande af en wälsignad måltid, hemta styrka och kraft till sitt nya embetes förvaltning. En sådan måltid tillställles på följande sätt. Jag upptager hela min årslön. Densamma stoppar jag i en bok, som kallas sedelbok, och den äter i min broderstuga. Sålunda utrustad wandrar jag, under de lifsaste aspecter för min framtid, till Börsern, Blåportten eller Stallmästargården, hwarest jag wid inträddandet håller för källarmästaren följande oration: Högtårade Herre! Gunstbewägne gynnare! Jag är nog lycklig att i dag jemte mina öfriga embets kamerater, hafwa den wällusten att få göra en middag åt min förman, Middaren, Baron och Commendeuren, m. m., anhåller ferdensfullt att Tit. är af den benägna godheten och arrangerar om en bra dyr och kostsam måltid. Hwad som härwid skulle komma att fattas i serveringen och rätterna, anhålles gunstbewäget att det icke måtte saknas på selskapsräknningen, på det att vår årslön, den wi med mycken swett och midda nödgats hopsamla, må oafkortad till vår nye förmans ära och wälplågning uppätas och till sista skillingen förtäras. I förlitan på Tit. wid dylika tillfällen städsse wisade beredwillighet, u.

Stockholm,
tryckt hos E. F. Wennström.

R O M E T E N.

N:o 75.

Onsdagen den 20 September 1826.

Frihets Nyheter.

Stockholm. Hans Maj:it Konungen lärer i denna vecka årna företaga en resa för att besöka Sjölfvare Canal och Sluvsverk; hvarefter Hans Maj:it genast torde inflytta till Hufvudstaden.

Det berättas att Hennes Maj:it Drottningen inflyttat nästa Måndag.

Bland de nybörjare, hvarmed Kongl. Hofvet svsfelfatt sig under wistandet på Drottningholm, hafwa Caroussel-öfningarne intagit första rummet. Dessa öfningar fortsara ännu; och, som det säges, skola pris derwid utdelas till de flitligaste af Hennes Kongl. Höghet Kron-Prinsessan.

Committéen för granskning af Underwiskningsverken har till sitt biträde adjungerat Rectorn i Maria Högre Lärdomsskola Nordhammar, Vice Consiistorie Notarien, Magister Enattingius och Skolläraren Magister Fryrell.

Stockholms Dagblad har redan omtalat den i Aprkoherden Bergwalls hus uti Clara Församling förflidne Måndag inträffade eldswåda, och man väntar att snart få i samma blad läsa de ytterligare upplysningar, som wid Polis förhören blifwit inhemtade. Då allmänheten således, of förutan, erhåller tillräcklig kännedom om denna olycksbändelse, är det öfverflödigt, att wi tala något om densamma. Deremot kunna wi icke underlåta at underrätta våra läsare om en eldswåda sistförflutna Lördag, af det slaget som plågar kallas tillåmnade rysiga. Flera sprutor woro redan utdragna och wattenunnor förda till Gustaf Adolfs torg; de mest nitiska eldsläckare hade förgäfwes dels sprungit, dels ridit omkring hela Södermalm, för att uppsöka elden, då man slutligen så den oförmodade underrät-

telsen, att eldswådan wore till widare uppsjuten, i anseende till det Spectakel som om aftonen gafs på en Sällskaps Theater, hwarwid en wid eldswådor ounbärlig person icke kunde saknas.

Ett mål som i sig sjelf är högst obetydligt, men som har den egenheten att det angår Grekerna, har nyligen inför werldslig rätt förewarit. Allmänheten torde påminna sig att Hr Torngren, enligt tidnings annonser sistl. sommar, ädelmodigt och kostnadsfritt upplåt sin danssal till Exposition för Grekerna; att denna tid ytterligare genom merbemärdte Ädelmod förlängdes, slutligen att en rätt wacker summa inbragtes, hwilken hedrar både allmänheten och Målare Academien. Nu efteråt lärer ett N:o hafwa uppfommit å Hr Torngrens sida om någon ersättning. Obilligt synes det ju icke heller vara, om Målare Academiens herrar ledamöter, åtaga sig för att också vara ädelmodige tillbaka, att hwar för sig måla ett stycke på wäggen af Hr Torngrens danssal, såsom ett tacksammt minne af dennes friförlighet. Då rummet egentligen är bestämdt till danssal, kunde man ju på ett lämpligt sätt anbringa Blåfullafården, hwilken dans dock något skiljer sig från den wanliga, ehuru den har någon likhet med Molinasso och sker på qwaslar, ungsrakor och kappor. Hr Egdorff, som så wäl förstår måla Nordens winterhimmel, kunde teckna det öfwersta af taklan med sina snömoln. En annan snöreherren. Kapparne åter kunde, för att gjöra taklan både mera liflig och naturlig, köpas af gubben, hwilken brukar hålla sådana till salu på Norrebro, samt sitta fast på wäggen, eller twers öfwer rummet.

Fruandeles torde en närmare upplysning komma att gifwas öfwer detta ämne, samt då blifwa ut-

Handwritten signature or scribble in the right margin.

redt, huruvida wi i winter komma att dansa i Hr
Lorngrens sal på Grefisk botten eller icke.

Om Imitation.

Det är bekant, att enligt det strånga Adets nödvändiga och pundwiktiga beslut, är likasom kung Midas, hwilken fordomdags förwandlade allt till guld hwad han widbröde, Argus den tredje beständ att förwirra begreppen om allt hwardfwer han yttrar sig, (i anledning hwaraf wi dock icke willa orda, huruvida Argus har någon likhet i attributerna med kung Midas.) — Wäl står witterheten och litteraturen i allmänhet till Argus i stor förbindelse för det han sällan, inom dess gränser, verkställer sina begrepp förwirrande operationer; men såsom benämningen "litterär" äfwen ingår i den treeniga dikten i Argi titel, så anser han sig dock förbunden att icke alldeles underlåta dem. Någon gång griper han sig alltså an, och sladdrar några spalter igenom öfwer ett litterärt phenomen, neml. i de fallen, då Franska eller Engelska tidningarne lemnat honom i sticket, inga offentliga inhemiska handlingar erbjuda sig såsom ämne för långa noter, och det bestånda numret dock måste fyllas. Så framt vårt minne icke allt för mycket felar, har under hela loppet af innewarande år, icke mera än en enda sådan spionering in på det litterära området blifwit företagen, och detta ej i anledning af någon original product, icke en gång i anledning af Nissdagarne sedan 1720, utan i anledning Coopers Romaner, tryckta och förlagda af Georg Schantz.

Stockholms Posten hade neml., i all enfald som wanligt, bland de annalanden af nyss utkomna böcker, med hwilka han då och då uppbygger sitt publicium, äfwen upptagit någon af dessa Coopers romaner, och yttrat att de förråda en författare, som bemddar sig att imitera Walter Scott, och hwilken, ehuru icke lika genialist som dess Engelska förebild, likwäl icke mislyckas i sin härledning. Detta oförgripliga omdöme, i hwilket säkert de flesta läsare instämna, tog Argus, en sels-constituerad Defensor fidei Americanae, ganska illa, och gaf detta sitt misnöje, i N:o 67, ljudeligen tillkänna.

Hwad nu Coopers originalitet angår, må man gerna lemna åt recensenterna i Stockholms Posten och Argus, att öfwer den frågan inbrödes

stöda de frumna hornen af hwarandra. *) Men ut artikeln i Argus förekommer en allmän, ren theoretisk reflexion af den natur, att wi tro den förtjena närmare uppmärksamhet. Der yttras bland annat: "För att åter kunna påstå, att Cooper imiterat Walter Scott eller någon annan af de store Engelske författarne, så måste man wisa, att han från dem copierat charactererna, lånat situationer eller hemtommer eller mindre af plananläggning och intrig." Detta benämnes dock, med Argi förlof, icke imitera utan kallas med ett något plumpare namn, neml. det att stjåla (plagiera), och att Argus förwexlar imitation med stöld, kunde verkligen föranleda åtskilliga märkliga betraktelser.

Imitationen inom witterheten, betecknar annars bemddandet hos en författare, att tillegna sig en annan författares stil, eller åtminstone det mest characteristiska i den; att rikta sig åt samma håll och att behaga med samma eller ungefärligen dylika medel. Förnågan att på detta sätt uppfatta och tillegna sig det utmärkande hos en annan, förutsätter alltid hos den imiterande en hög grad af talent, fastän icke selsständigt snille. Han kan wäl uppfinna, gruppera och måla; men icke, såsom original-geniet, på egen hand, utan behöfwer att af en annan erhålla sin wäxelse och sitt mål. Wäl får han aldrig någon egen stil, utan blott en afstuggning, en reflex af en annans, eller det hwad man kallar man's; men nog åttar han sig för allt copierande af redan gånna ensidigheter, emedan detta just skulle för alla framställa honom såsom motsatsen till det hwarför han will gålla, neml. för selsständig. Det är alltså endast oförnågan att sels och med egna krafter uträtta något, hwilken, för att dock kunna yttra sig, ideligen efterläter andra, och beräkande wissa fördelar, men alldeles icke eftersträfwande någon auerelig åra, fräckt och obetänkt lånar bestånda drag från andra författare, eller från dem själ characterer, situationer, plananläggning och intrig. Detta förhållande uppenbarar sig inom alla delar af den menskliga verksamheten, och är så allmänligen insedt, att i alla tider och alla länder de alltid sällan framträdande originaler, gålla såsom författare af första rangen; de imiterande åter, hwilka egentligen i sig upptaga de förras inwerkän, och utbilda till det yttersta den ensidighet som ligger i hwarje ren originalitet, utgöra författare af andra rangen och äro

*) "Die wilden Hörner des C. nies."

de som på den större allmänheten — för hvilken det sannt originella sällan, åtminstone icke genast är fattligt — hafwa den starkaste inspytelsen. De talentlöse litteraire tjufwarne, författar-verldens på- bel, hwars affier i största mängd fylla biblioteker- na och boklädorna, och till en bökjan allmänligast plåga läsas och efterfrågas, uppenbara egentligen det sanna skriftstäl- lar-förderfvet, och det bästa med dem är, att de, inom ganska korta perioder, för- glömmas och undanträngas af andra. Ty som i deras compilationer alldrig funnits någon lifwande idé, kunna de icke heller lefwa, och som de endast fram- stjutit för ögonblicket, kunna de också icke winna någon efterwerld.

Men då och då uppstår någon af så besynner- lig natur, att han på en gång är copiator, imita- tor och på sitt sätt original, och ett sådant exempel framställer för den läsande Swenska allmänhetens ögon, på det mest utmärkta sätt, Argus den tredje. I det att han betjenar sig af andras åsigtter, me- ningar, infällen och uttryck, eller i det att han på inhemska förhållanden använder, hvad utländska tidningar yttrat om de utländska, begär han i ena fallet en litterair stöd, och är i det andra copiator. I det han åter eftersträfwat att antaga och fö- ra den ton, som är de Engelska eller de Franska op- positionsbladen egen, är han imitator och det ofta af den mest slafwiska och fryppande art. Deremot är han onekligen i sitt långslåpiga föredragnings- sätt och i sitt storstryteri, förenadt med en så för- dranswärd okunnighet, begrepps ore- da och oblygghet, fullkomligen original; ty så pockande, så enformig- tråkigt, så mångordigt tomt och så confust och sprät- förbitradt, har ingen före honom skrifwit och skrif- wer troligen ingen efter honom. Det tillkom- mer honom således en tredubbel frans, en verkelig thiar af hedersmärken, och med skäl bör han betraktas som en Påfwe för alla Swenska tidnings- skrif- ware.

Statistiska Underrättelser.

(Slut fr. N:o 74.)

Handeln i Guatimala har gjort stora framsteg, sedan staten återwunnit sin frihet. Innan denna tidpunkt tillåts densamma att handla på Atlantiska hafwet endast med Carthagena, Havana och Cadix, samt på Stilla hafwet med Panama, Guayaquil, Acapul-

co, Lima och några mindre hamnar. Införda Eu- ropeiska waror uppgingo i värde ej högre än till 5 millioner Fr., emot hvilka lemnades i utbyte in- digo, balsam, myntadt silfwer, saltadt kött, färg- tråd, m. m. Vid westra kusten bestod införseln af guld, silfwer, kakao, win, brånwin jemte andra mindre betydliga artiklar, och man utseppade indi- go, quacksilfwer, bomull, trådwaror, tobak, kläden tillwerkade i landet, m. m. Det hela uppgick till ungefär 4 millioner Fr.

Sedan Amerika gjort sig sjelfständigt, hafwa några handelsgrenar tagit en förändrad riktning; men ingen af dem är i förfall: endast andra na- tioner än förut, hafwa begagnat de nya affättnings- utwägarna för sina fabriker. Införseln från Eng- land steg år 1825 till 5,000,000 Fr. Utseppnin- garne utgingo från London, Liverpool och Jamai- ca; och långt ifrån att den skulle hafwa min- skat landets penningestock af klingande mynt, har man twertom anmärkt, att denne synes mera rik än förut; följaktligen har importen blifwit intäsi med inhemska producter.

Fördom fördes all handel mellan Frankrike och Guatimala öfwer Havana: för det närwarande haf- wa skepp från Havre utlupit på Omoa. De nu gällande export afgifterna äro följande:

För myntadt guld och silfwer	6 prCt.
För indigo och balsam, efter åsatt gan- ska lågt värde,	4 —

Alla andra landets producter utföras tullfritt.

Införsel tullen är för bomulls waror 16 prCt, och för alla andra artiklar 12 prCt, med undantag af verktyg, instrumenter och böcker, hvilka äro tull- fria. För att uppmuntra införslingen af wapen, äro icke blott dessa fria för all införsel tull, utan och alla fartyg hvilka medföra sådana, fria från afgif- ter för åfwen andra waror, till ett lika belopp som de medbragte wapnens värde.

Tobak och jagtfrut äro förbjudne till införsel, emedan regeringen förbehållit sig förpaktningen der- af, och de utgå en del af stats inkomsterna.

Man är i Guatimala för det närwarande sys- selsatt med inrättandet af en polytechnisk skola, hvil- ken blir af högsta wigt för ett land med så omät- tliga tillgångar som detta, och der alla näringar så länge befunnit sig i ett så uselt tillstånd.

Amundson

Den bergtagne Movitz

eller

Nasensbloms Föbelse.

Från Djurgådn Movitz en gång helt allena
 Gick klockan tolf, en mörk November natt.
 Till mesta deln contract i hvarje sena,
 Han stretade i motwinden besatt.
 An för en sten han stupade på vägen,
 An föll han ned i diket som en boll. —
 Om honom tåljer då en gammal sägen,
 Att han blef attackerad utaf troll.

Ty då han låg och efter hatten bliga
 Och dito skon, som i en ybl sig dränkt,
 Så fick han se på vägen framåt lita
 Två långa, långa troll helt oförtänt.
 På hiesan hattar med cordon de buro,
 En brandwaks far på areln som ornat;
 "Berda!" de skreko och förfärligt svuro,
 "Hvem ligger här i diket blirtplakat?"

"Är jag plakat?" så Movitz röt tillbaka,
 Och wille resa sig på foten opp.
 Tillbaks han föll så det i marken braka,
 På ändan stod han som en säkertopp.
 "Är du ej smit, du kan ju knapt dig röra,
 Du kan ej stå på dina fötter alls?"
 Derpå den ene honom grep i bra,
 Den andra saren satte om hans hals.

I djupa berget snart han störtsas neder,
 I wäst och kläder losna alla band.
 Förbräckad som en rö i alla leder,
 Han kan ej mera tänka mindsta grand.
 Han stönar till, i grubbel sig fördjupar,
 Med handen trefwar fring åt alla håll;
 "Ät ägde jag blott här två beska supar,
 Fog skulle trotsa alla satans troll!"

Äf månan går en stråte från ett galler,
 Och lyser med sin halfglob hålan opp.
 På Movitz by den bleka strimman faller,
 Han awicknar till och ruskar på sin kropp.
 Han torar fring sig och framför sig korar,
 O himmel, hwilken afgrund mörk och led!

Från hans ögons twenne slangor forsas
 Härwid en ström af bittra tårar ned.

Då öppnar sig en dörr med fnarrig stämua,
 Der öfwer allt i rummet bergstroll gå.
 Sin fasa Movitz längre ej kan håmma,
 Bergsdrottten blir han warse i en wrå.
 "Rätt bra det war att slutligen i klofwen
 Wi fått dig!" röt han till, likt äffans slag.
 "Nu kan jag fylla upp till punct den loswen,
 Sag hafsfrun lemnat har, förlidne dag!"

"I tretti år i brännewin du wadat,
 En sådan siff hon länge dnstak sig.
 Har du i dl din röda näsa badat,
 I wattnets wåg nog får du swalka dig.
 Du syns ha hull; — den stek skall henne fåna!
 För honom bort till Långholm ur min syn,
 Der hafsrets mjor i kaskader regna
 Från klippan ned, med skummet slänkt mot skyn!"

"Nåd, Bergsdrott, nåd jag ewigt will bedyra,
 Jag alldrig mer skall smaka någon tår
 Uta champagne, af röda winers syra;
 Ät! ät! de gifwa ju blott hieresår.
 Jag swår att mig för punsch och pontal wårja,
 Och Allicant!" — "Än finfel, Movitz, då?"
 "Derpå, Ers höga Nåd, jag ej förs swårja,
 Jag dörr den siund jag finfel ej kan få."

På nytt med ena handen Drottten winkar,
 Straxt syra troll i fragen Movitz ta.
 Han släpas bort, på ena benet linkar,
 Och tyckes efter andan ångsligt dra.
 På näsan tåren fring om rynden blickar,
 Der Bacchus tecknat sina färgor blå.
 "Wäst att till hafsfruns slott man honom skickar,
 Att spinna ull bland hennes tårnor små!"

O hwilken scene, ho kan den rätt beskrifwa!
 Han föres genast af till hafsfruns slott.
 Att karda ull och hennes spinrock drifwa,
 Det blir hwarenda dag hans hårda lott.
 Dock, hur det war till slut han sig förglödde
 Uti en mb, som fältets lam så frou,
 Och hon, förn året loyp till ånda, födde
 En pilt som sedan nämndes Nasensblom!

Stockholm,
 tryckt hos E. F. Wennström.

R o m e t e n.

N:o 76.

Lördagen den 23 September 1826.

Znrikes Nyheter.

Stockholm. Hans Maj:ts Konungen torde nästa Lisdag återkomma, från den resa S. Maj:ts förtagit, för att bese Hjelmare Canal och Sluſswerk.

Ännu läser icke någon utnämning hafwa skett till den lediga President-platsen i Swea Hof-Rätt. Det säges likwäl numera wara otwifwelaktigt, att Justitiae Rådet Splywander kommer att erhålla detta embete.

Till återbesättande af det efter af. Justitiae Rådet Mores lediga embete, skall en yngre embersman inom Justitiae fördelningen af Kongl. Maj:ts Sängli wara i fråga.

Om Gymnastik.

Gymnastiken är den delen af medicinen, som läser sättet att med tillhjälp af kroppsbefningar bewära eller återställa hälsan. Den kan alltså indelas i twenne slag: Frisk-Gymnastik och Sjuk-Gymnastik.

Redan hos Grekerne ägde gymnastiken ett högt värde. Det är bekant, att de Olympiska spelen hade till föremål uppmuntran af kroppsliga befningar, hwartill den Grekiska ungdomen inwandes i de serfildta skolorna, eller så kallade palestrarne. Det berättas redan om Herodicus, att han gjort den anmärkning, att icke blott wid full hälsa warande ynglingar, utan äfwen de swagare, tilltogo i krafter förmedelst gymnastiken, och att man sålunda kunde verkställa åtskilliga kroppsbefningar icke blott till hälsans bewarande, utan äfwen till dess stärkande. Äfwen omtalas i Galeni skrifter, att gymnasti-

ken begagnades för att dermed bota åtskilliga sjukdomar. Men Grekernas åsigt af gymnastikens verkningar, inskränkte sig ei blott inom den materiela delen af vår warelse; kroppsbefningar ansågos bi draga äfwen till själens förmyndheternas utbildning. Plato yrkade derför, att emedan själ och kropp äro att anse såsom ett samfaldt helt, hwilket wi benämna menniska, borde wi i lika grad uppfostra begge. Romarnes kroppsbefningar hade en wida lägre bestämmeelse. De woro ännu blott till att bilda atleter, och bestodo derjemte af åtskilliga kastspel, samt woro i allmänhet högst ensidiga.

Till stärkande af en sund kropp samt för att befordra utvecklingen af de organer, hwilka af naturen eller genom en wårdsförsad uppfostran blifwit swagare än de öfrige, har man länge sedan änytt fört att använda gymnastiken. Fuller, Bogliosi, Tronchin, m. fl. äro i detta hänseende bekanta. Likwäl innesattade deras försök en inskränkning till blott wisa rörelser, eller öfvergingo de till wanliga föreskrifter af ridning, gång, m. m.

Wid ordentliga gymnastik-inrättningar hafwa i sednare tider ytterligare försök blifwit gjorda, så i Tyssland som England, Danmark, Schweiz, m. fl., dock med mer och mindre framgång och theoretisk behandling.

Enligt den kannedom wi kunnat förskaffa oss af ämnet, synes det oss, att alla dessa nyare, på den wäg de hitintills fortgått, hafwa mer eller mindre mistagit sig, så att de genom en för stark och wäldsam ansträngning för mycket uppoffrat wisa kroppsdelar, i stället för att harmoniskt utveckla dem, och härigenom skadat dem, då ändamålet för en riktig

gymnastik, måste vara alla kroppsdelarnes allsidiga utbildning, emedan i widrigt fall ensidighet och misbildning nödvändigt måste uppkomma. Huru naturligt det är, att af dylika ensidiga rörelser ett sådant resultat måste uppträda, erfar man lätt då man betraktar de arbetande clasernas oproportionerliga kroppsdelar. Det är således icke rörelse i och för sig själf, som harmoniskt utbildar mennisko kroppen, utan det sätt, hvarpå rörelsen användes, så att denne sprider och meddelar sina verkningar lika åt alla kroppsdelar. Granskar man t. ex. de medel, genom hvilka Zahn, Elias, Longes, m. fl., söka utveckla gymnastikens idé, så finner man att de sträfwä egentligen till en wiß atletisk wighet samt ett ensidigt utvecklande af några kroppsdelar, såsom ben, armar, o. s. w. med försummande af de öfriga.

Amorlunda förhåller det sig med det system Hr Ling uttänkt, och hwilket troligen kommer att göra epoque i gymnastikens historia.

Den ledande idéen för detta system är alla kroppsdelarnes harmoniska utveckling, och det stöder sig helt och hållet på anatomiska och mekaniska grundsatser, jemte en sann kännedom af menniskokroppen. Det är bekant att vår kroppsmechanism beror på mycket af dess delars inbördes werksförhållande, att om en af dem är swagare, öfverslyttar den sitt menliga inslytande åfwen på de öfriga. Desutom erfordrar kroppen, att de erhållna födoämnen skola öfvergå till ett tjenligt nutriment för densamma, och här till tjänar isynnerhet en harmonisk rörelse, hwilken lika fringdrifwer alla partiklarna till hvar sin organ.

I fall gymnastiken skall uträtta hvad man äskar af densamma, måste genom en yttre mekanisk inverkan, på mångfaldigt sätt lämpad efter delarnes särskildta läge, en nödig retning meddelas och en deraf skad verkning förmåga åt så wäl de yttre som inre delarne af kroppen, åfvensom skad hastighet eller och en behörig riktning gifwas åt wätstornas omlopp, samt blodet afledas från de ställen, hvilka deraf hafwa öfverflöd, till dem hvilka lida brist derpå. Likasom de egentliga medicamenterna, till det mesta hafwa en dynamisk och kemisk werkan, så har gymnastiken en egentligen mekanisk; men hwilken secundärt frambringar en icke mindre betydlig både kemisk och dynamisk förändring i menniskokroppen. — Sådant är i forthet det

begrepp man gjort sig om det rätta systemet för gymnastiken, och hvarföre wi hafwa att tacka Hr Ling, hwilken aldrast först uppfattat idéen derom ur sin sannaste synpunkt.

Det är naturligt, att kroppen måste stärkas genom rörelse, gifwen åt alla kroppsdelarne, åfvensom att sådana rörelser skola åt ungdomen, bland andra fördelar medföra också den af en wäl proportionerad och utbildad kroppsbyggnad. Likaså medgifwer man gerna, att gymnastiken skall gagna yttre förswagade kroppsdelar, då man i alla tider, såsom det säkraste botemedlet, härwid användt kropps-rörelse; och slutligen finner en hwar åfwen ganska lätt, att wätstorna och blodet skola, genom begagnad gymnastik erhålla en rakare och mera jemnt aspasad circulation. Men swårare torde det vara att inse, huruvida gymnastiken kan betraktas såsom ett medel, verkande på kroppens inre delar.

Rummet tillåter icke i detta afseende någon wetenskaplig utveckling, hwilken och för mängden af läsare kanhända skulle blifwa mindre fattelig, hvarföre wi blott wilja erinra, huru de utmärktaste läkare i alla tider, ända från Hippocrates lärare Herodicus, tillsyrkt flera af då kända gymnastiska rörelser i åtskilliga inwärtas sjukdomar, dem de ansågo böra underkastas endast behandlingen af en medicinsk gymnastik. Grekerna hade och derföre tre slag af gymnastik: den frigiska, den atletiska och den medicinska, wid hvilka alla olika kropps-rörelser användes. Den medicinska gymnastikens ändamål war så wäl hälsans bibehållande, som att tjena till läkedom i flera inre sjukdomar. Man tillade densamma icke allenast egenkapen af att stärka de yttre, utan åfwen de inre delarne, hvilka nödvändigt skulle bringas i jemnwigt med de förre, så framt icke ett sådant förhållande swårare skulle uppkomma än hafwas. Desutom ansågs gymnastiken icke blott som ett kroppsligt utvecklings medel, utan och såsom tjenligt att wäcka dolda och slumrande själs krafter. Och i händelse man antager, att de gymnastiska öfningarne utgöra ett medel att stärka kroppens yttre delar, men icke erkänner dessas inverkan på de inre, har man i sanning tänkt sig mennisko-kroppen såsom belad i twenne särskildte organiser.

Tänka wi öf derjemte menniskokroppen med alla sina delar i ett inbördes sammanhang och werksförhållande, så blir här af klart, att man genom inverkan på de yttre jemwäl kan werka på de inre

delarne. Huru nu denna inverkän bär sse, så att den rätta puncten anträffas, deri ligger sjelfwa huswudsaken, och hærtill fordras naturligtwis en fullkomlig anatomisk kannedom af menniskokroppen.

Hwad inslytande gymnastiken kan hafwa på kroppens mer eller mindre utbildning, är, utom det anförda om arbetsklafserna äfwen lått insett, om man will anställa granskning med skeletter. Härwid har det nemt. blifwit utredt, att de som genom ett ihärdigt och strängt mechaniskt arbete ensidigt utbildat sig, befunnits wid en efter döden anställd anatomisk undersökning, äga owanlig och fast benmassa, alltför mycket opropotionerlig i jemnförelse med de öfrige kroppens fasta delar. Likaså hafwa nyare anatomer uttrödt, att en menniskokropp, hwilken blott en månad i sitt friska tillstånd, ligger i en horisontel ställning, utan all slags rörelse, betydigen aftager, icke blott i de wanliga functionerna, utan jemwäl i muskelspänlighet, benmassornas omfång, o. s. w.
(Slut e. a. g.)

Hösten.

Hösten är kommen. Hör stormarnes gny!
Swanan tar affled och swalorna fly.

Blomman har bäddat i mosan sin graf;
Wägorna brusa på willande haf.

Näcken mot klipporna gullharpan slår,
Slogsbruden faller sitt grönskande hår.

Blålockan flämtar wid fjärlens grift;
Höstwinden ritlar på wården sin skrift.

Solen är stödnad. Så mörkt blir på hed;
Regnbådar gråta långs sjellarne ned.

Klippan på knå står inwid deras fot,
Och i sin urna tar tårarne mot.

Sommarn här nere har slutat sitt löpp;
Der uti stjernorna blånker han opp.

Och förr'n dess serlaglans sjunkit i haf,
Står kanske bäddad min sidsbjöda graf.

O! så farwål då du sommar i höjd!
Lad ware dig för hwart nöje, hwat fröjd!

Då jag med blommorna på dina fält,
Lekte som broder, så sorgfritt och fält.

Då jag i lunden, på skugga så rit,
Lyfnade till dina toners musik.

Då jag din murgrön ur härlocken sing,
Och uti gräset din honingsdagg sög.

Är du då ewigt försvunnen din ros?
Wifnade med dig hwar rodnande ros?

Nej! Änn en blomma jag wet, denna stund
Yppigt hon blomstrar på Leilas mund.

Dvar ännu wet jag Vergif mein nicht två:
Leilas ögon de himmelska blå.

Och fastän sängen har flyttat med dig,
Leilas harpa änn klingar för mig.

Litterair Nyhet.

*Kalβu καὶ Χρηστούλου λυρικά, μετὰ γαλλίης μετ-
φρασέως; Sönger af Kalvos och Chre-
stopulo, med Fransösk öfversättning.*
Paris, 1826, XII och 251 sid. 18:o.

Under denna titel hafwa twenne unga Greker ut-
gifwit en samling af lyriska dikter. Kalvos har
redan förut uti Geneve litit trycka en äldre sam-
ling af sina patriotiska sönger. Hans lyra är eg-
nad åt fäderneslandet, des höga fornminnen och den
gryende sjelfständigheten, samt de män som stridt
och segrat eller fallit för, densamma. Hans sönger
ljuda endast wapen, ära, hämnad och frihet. Namnen
Kanaris, Botzaris, Byron, m. fl. förherrligas
genom dessa storsinnade och entusiastiska harposlag,
Chrestopulos dikter hafwa en alldeles olika ca-
racter. Författade redan under förtryckets dagar
och bestående att förluswa de stores nöjen, andas de
wexhet och besjunga wällusten; skalden är bekrönt
af rosor, och bågaren och lyran hans trogna föl-
jeslagare.

Statistiska Underrättelser.

Englands Import- och Export-handel, åren 1824 och 1825, enligt officiella Handlingar.

Länder.	Införsel.		Utförsel.	
	1824.	1825.	1824.	1825.
	Pd. St.	Pd. St.	Pd. St.	Pd. St.
Ryssland	2,611,617	2,606,531	1,841,274	2,238,140
Sverige	130,751	149,081	202,685	141,142
Norrige	86,493	94,375	131,595	116,094
Preussien	35,881	136,673	380,132	332,073
Danmark	504,140	620,287	634,074	468,463
Tyssland	961,460	1,505,456	7,528,957	7,552,176
Holland	785,073	1,096,127	2,014,033	2,017,281
Flandern	298,685	468,146	2,013,209	2,217,511
Frankrike	1,102,739	1,536,840	984,565	1,124,221
Portugal	566,353	450,730	2,146,473	2,670,191
Spanien	208,748	845,339	452,882	684,806
Italien	1,123,344	1,127,692	3,934,563	3,499,780
Turkiet	446,902	746,848	1,274,237	1,397,491
Gibraltar	81,698	59,511	1,974,087	2,796,341
Malta	37,334	63,083	499,580	375,286
Ioniska Öarne	93,538	132,116	8,213	15,583
Irland	5,821,036	5,591,161	4,501,201	5,006,639
En Man, ic.	183,952	208,512	323,989	372,171
Östindien och China	6,918,539	7,312,355	4,355,437	4,394,880
Nya Holland	51,376	51,371	180,716	215,628
Goda Hopps Udden	154,147	122,085	433,473	276,420
Andra delar af Afrika	185,250	202,288	342,824	399,238
Engelska besittningarne i Westindien	7,971,145	8,655,538	4,622,804	4,870,835
Nya Engelska colonierna	864,944	925,699	1,766,538	2,241,666
Förenade Staterna i Norra Amerika	5,459,736	3,925,608	6,141,450	7,141,281
Westindien, fremmande Stater	790,226	628,160	1,702,198	1,896,265
Brasilien	1,053,327	1,289,513	3,425,324	3,750,043
Floden i Columbia	—	3,771	8,232	2,578
Mexico och Guatimala	221,825	158,431	369,776	555,513
Columbia	45,275	73,496	305,621	425,140
Peru	15,316	23,737	408,872	621,670
Chili	9,719	41,090	489,601	923,423
Buenos Ayres och Monte Bideo	388,338	498,645	803,237	1,581,771
Swaldfiskfångsten	592,067	376,072	2,793	—
Confiscerade waror	11,300	16,823	—	—
Summa	40,412,384	41,737,609	56,234,666	63,224,271

Stockholm,

Tryckt hos C. F. Wennström.

R O M E T E N.

N:o 77.

Onsdagen den 27 September 1826.

Jurikes Nyhet.

Stockholm. Utom de redan nämnde trenne Stockholmske skol-lärare, hvilka den stora committéen för underwisingens verkens granskning förut infallat till sitt biträde, har densamma äfwen ytterligare abjungerat Rectorn wid Clara högre lärdomsskola, Hr Magister Trysén. Det tyckes alltså som committéen med fullt ansvar eftersträfwat att lära känna den fullkomliga skol-underwisingen, så wäl på det directa som på det apogogiska sättet.

Om Högsta Domstolen, och om Juridisk Bildning.

De förändringar hvilka nu nyligen tilldragit sig inom Justitiae Rådet eller Högsta Domstolen, hafwa fåstat allmänna uppmärksamheten. I stället för att sysselsätta sig med tomta gifningar, hvilka personer kunna komma att ersätta de afgångnes ställe, synes det oss wigtigare att söka göra sig reda för betydelsen af denna höga inrättning, och hwad skäligen bör fordras af den, som deraf skall blifwa medlem.

Regeringsformen stadgar, i 17 §. "Konungens domsrätt skall uppdragas Tois af honom utnämnde lagkunnige Män, sex Frelse och sex Öfrelse, hwilke fullgjort hwad Författningarne föreskrifwa dem, som uti Domare-Embeten må nyttias, samt i sådane wärf ådagalagt insigt, erfarenhet och redlighet. De kallas Justitiae-Råd och utgåra Konungens Högsta Domstol." — 18 §. "Denna Högsta Domstol tillkommer det äfwen att upptaga och afgöra alla Ansökningar, att Konungen må bryta Dom åter, som wunnit laga kraft, eller återställa laga tid, som försluten är." — 19 §. "Infomna till Konungen ifrån

Domstolar och Embetsmän förfrågningar om Lagens rätta mening i sådana fall, som till Domares åtgärd böra, ege och Högsta Domstolen, att de sålunda sökta förklaringar gifwa." — 21 §. "Konungen eger twenne röster i mål, hwilkas förebragning och afgörande Han för godt finner att i Högsta Domstolen öfwerwara." — Och 23 §. "Alla Högsta Domstolens beslut utfärdas i Konungens namn och med Dess höga underskrift, eller under Dess Secret."

Enligt samma Grundlag §. 16, hör det till Hans Maj:ts Konungliga kall, att "rätt och sanning styrka och befordra, wrångwisa och orätt hindra och förbjuda," ic. och detta höga kall, genom hwilket hwarje Swenski medborgare i sin handel och wandel på det fastaste betryggas, utöfwat konungen genom sin Högsta Domstol, i hwars alla sessioner konungens öfriga wigtiga wärf icke kunna lemna honom rådrum att deltaga; men i hwars beslut konungen dock äger twenne röster, när han i nåder tåkes Högsta Domstolens öfwerläggningar öfwerwara. Det är och nog för folkets trygghet och tillfredsställelse, att weta det konungen, när han behagar, kan i Högsta Domstolen inträda och med sitt höga och upplysta votum gifwa helgd åt domsluten. Derigenom erhålla dessa också sin lugnande och öfvertygande kraft, då Swenska folket, från kungliga tider, blifwit want, att tänka sig all rättwisans fullhet af sina ädla och stora konungar insedd och utöfwad, och en hwar, som är inweckad i rättegång hwarpå hans wälfärd beror, smickrar sig så naturligen dermed, att den blifwit öföfwad och af dömd i konungens höga närwara. Wid sista riksdag wäcktes fråga om upphörande af dessa konungens twenne röster i Högsta Domstolen; men Constitutions Utskottet affyrkte bifall till den nädiga